

İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi
Journal of the Human and Social Science Researches
[2147-1185]

[itobiad], 2019, 8 (2): 1100/1110

Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Validity and Reliability Study of the Self-Efficacy in Romantic Relationships Scale

F. Selda ÖZSOYSAL

Doç.Dr. D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi. Eğitim Bilimleri Bölümü. PDR
Assoc.Prof., D.E.Univ. Buca Faculty of Education Educational Sciences Dep.
selda.oz@gmail.com. / Orcid ID: 0000-0001-5406-7786

Aslı UZ BAŞ

Prof.Dr. D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi. Eğitim Bilimleri Bölümü. PDR
Prof., D.E.Univ. Buca Faculty of Education Educational Sciences Department
asliuzbas@gmail.com. / Orcid ID: 0000-0001-8307-6198

Ferda AYSAN

Prof.Dr. D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi. Eğitim Bilimleri Bölümü. PDR
Prof., D.E.Univ. Buca Faculty of Education Educational Sciences Department
aysanferda@gmail.com. / Orcid ID: 0000-0003-1396-3183

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received : 25.03.2019
Kabul Tarihi / Accepted : 11.06.2019
Yayın Tarihi / Published : 17.06.2019
Yayın Sezonu : Nisan-Mayıs-Haziran
Pub Date Season : April-May-June

Atıf/Cite as: ÖZ SOYSAL, F, UZ BAŞ, A, AYSAN, F. (2019). Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 8 (2), 1100-1110. Retrieved from <http://www.itobiad.com/issue/44987/544395>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 - Karabuk University, Faculty of Theology, Karabuk, 78050 Turkey. All rights reserved.

Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Öz

Bu araştırmanın amacı, Riggio ve Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heur (2011) tarafından geliştirilen “Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği”ni (RİÖYÖ) Türk kültürüne uyarlayarak, geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır. Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi’nde Eğitim Fakültesi’nin çeşitli bölümlerine devam eden lisans 4. sınıf öğrencileri ile pedagojik formasyon eğitimi alan 243’ü kız ve 124’ü erkek olmak üzere toplam 367 kişi ile yürütülmüştür. RİÖYÖ’nin iki faktörlü yapısı doğrulayıcı faktör analizi yöntemi ile test edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, RİÖYÖ’nin iki faktörlü yapısının doğrulandığını göstermiştir. Bununla birlikte ölçeğin dil geçerliği de incelenmiştir. Ayrıca ölçeğin benzer ölçek geçerliğini belirlemek için “Genel Öz Yeterlik Ölçeği” ölçüt olarak kullanılmıştır Ölçeğin güvenirlik çalışması, test-tekrar test güvenirlik katsayısı ve iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, RİÖYÖ’nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Romantik, İlişki, Öz Yeterlik, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlik.

Validity and Reliability Study of the Self-Efficacy in Romantic Relationships Scale

Abstract

The purpose of this study is to adapt the “Self-Efficacy in Romantic Relationships Scale”, which was developed by Riggio and Weiser, Valenzuela, Lui, Montes and Heur (2011), into Turkish culture and conduct its validity and reliability study. The study was carried out with a total of 367 students (243 girls and 124 boys), including senior students attending various departments and receiving pedagogical formation education in Dokuz Eylul University Faculty of Education. The two-factor structure of the SERRS was tested with confirmatory factor analysis method. The results showed that the two-factor structure of the SERRS was confirmed. The language validity of the scale was also examined. In addition, “General Self-Efficacy Scale” was used as criterion to determine the concurrent validity of the scale. The reliability of the SERRS was calculated with test-retest reliability coefficient and internal consistency coefficient methods. The results show that the SERRS can be used as a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Romantic, Relationship, Self-Efficacy, Confirmatory Factor Analysis, Reliability.

Giriş

Öz yeterlik kavramı sosyal öğrenme kuramcısı Bandura (1977) tarafından ortaya konulmuştur. Bir kişinin elde etmek istediği sonuçlara ulaşması için gerekli olan davranışları yapabilme yeteneğine sahip olup olmadığına yönelik inançları olarak tanımlanmaktadır. Bireyin sahip olduğu öz yeterlik yüksek ise amaçlarına ulaşmak ve zorlu yaşam olaylarıyla başa çıkmak için daha fazla çaba ve sabır gösterirler (Bandura, 1994, s. 71–81). Araştırmalar genel öz yeterliğin, benlik saygısı, duyguların kontrol edilmesi, kişiler arası iletişim becerileri ve psikolojik sağlıkla pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (Bandura, 1994, s. 71–81). Tong ve Shanggui (2004) yapmış oldukları araştırma sonucunda genel öz yeterlik inançlarının öznel iyi oluşla ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Öz yeterlik kavramı, romantik ilişkiler alanında da zengin araştırmalar üretmektedir. Yakın ilişkilerde öz yeterlik kavramı, açık iletişim kurmak, destek vermek, ilişkiyi beslemek, öfke ve acı veren duyguları kontrol etme davranışlarıyla ilgili bireyin kendine olan güveni olarak ifade edilmektedir (Lopez, Morúa ve Rice, 2007). Romantik ilişkilerde öz yeterlik bireylerin ilişki içerisinde oluşan ve gelişen ilişki kurma yetenekleriyle ilgili öz algılarını yansıttığı gibi aynı zamanda bu öz algı özel bir kişiden ve ilişkilerden bağımsız olarak da değerlendirilmektedir (Riggio, Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heurer, 2013). Bireylerin kendileriyle ilgili algılarını daha kapsamlı bir değerlendirme partneriyle doyum veren romantik ilişkiler kurma, sürdürme davranışları ve ilişkileriyle ilgili kaygı veren duyguların yanı sıra ilişki inançların incelenmesi özellikle faydalı olabilir (Riggio ve diğ., 2013). Yapılan birçok çalışma ile romantik ilişkilerde öz yeterlik ile olumlu ilişkiler yaşama arasında güçlü bir ilişki olduğu gösterilmiştir (Riggio ve diğ., 2013). Aynı zamanda, romantik ilişkilerde öz yeterlik düzeyi yüksek olan evli çiftlerde uzun süre ilişki memnuniyetinin olumlu yönde etkilediği göstermiştir (Riggio ve diğ., 2013). Romantik ilişkilerinde yaşadıkları çatışmaları etkin bir şekilde çözme yeteneği, öz yeterlik inancından kaynaklanmakla beraber bu inancı sergileyen bireyler, ilişkilerinde yaşadıkları problemleri çözmede daha fazla ısrarcı olma eğilimindedirler (Riggio ve diğ., 2013). Araştırmalar, öz yeterlik inançları ile bireylerin eş/sevgilileriyle (Cui, Fincham ve Pasley, 2008; Fincham, Harold ve GanoPhillips, 2000) olan çatışmaları çözme ve olumlu davranışta bulunma becerileri arasında yüksek bir ilişki olduğunu (Lopez, Morúa ve Rice, 2007) göstermektedir.

Son yıllarda öz yeterlik inançlarının yakın ilişkilerdeki süreçler açısından incelenmesine yönelik ilgi artmaktadır (Riggio, Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heuer, 2011). Cui, Fincham ve Pasley. (2008) öz yeterlik ve partnerle çatışma düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonuçları, öz yeterlik ile ilişki çatışması arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu ve düşük düzeyde ilişki çatışmasının öz yeterlik ve ilişki kalitesi arasında aracılık yaptığını göstermektedir (Cui ve diğ., 2008). Lopez,

Morúa ve Rice (2007) öz yeterlik ile ilişki doyumu arasında pozitif yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Benzer bir araştırma Riggio, Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heur (2013) tarafından yapılmış, romantik ilişkilerde öz yeterlik ile ilişki doyumu ve bağlılık arasında pozitif korelasyon olduğu bulunmuştur. Weiser ve Weigel (2016) tarafından yapılan diğer bir araştırma sonucu ise romantik ilişkilerde öz yeterlik ile ilişki doyumu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu, aynı zamanda ilişkiyi sürdürme davranışları (olumluluk, açıklık, güven, çevre ve görevler) ile ilişki doyumu arasında da pozitif yönde ilişki bulunmuştur. İlişkiyi sürdürme davranışının romantik ilişkilerde öz yeterlik ile ilişki doyumu arasında aracılık yaptığını göstermektedir. Bununla birlikte aynı araştırma sonuçları romantik ilişkilerde öz yeterliğin ilişki doyumu üzerinde dolaysız etkisinin olduğunu göstermektedir (Weiser ve Weigel, 2016).

Alan yazında romantik ilişkilerde öz yeterliği değerlendirmek amacıyla Lopez, Morúa ve Rice (2007) tarafından geliştirilen “İlişkilerde Öz Yeterlik İnançları” ölçeği ile Riggio ve Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heur (2011) tarafından geliştirilen “Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik” ölçeğinin yer aldığı görülmektedir. İlişkilerde öz yeterlik ölçeği, bireyin partneriyle ilişki içerisinde davranışları ve ilişkinin sonuçlarıyla ilgili kendi hakkında yargıları değerlendirirken, bir ilişkiden ve özel bir kişiden bağımsız olarak ilişkilerle ilgili inançlarını değerlendirmemektedir (Riggio ve diğ., 2011). Diğer yandan romantik ilişkilerde öz yeterlik ölçeği ise ilişki kaygısı, ilişkilerde başarı beklentisi ve öz yeterlik inançlarını değerlendirmektedir. Türkiye’de romantik ilişkilerde öz yeterlik konusunda alan yazında herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı, Riggio ve Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heur (2011) tarafından geliştirilen “Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği”nin (RİÖYÖ) Türk kültürüne uyarlayarak, geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları, 2017-2018 akademik yılında eğitim ve öğretimlerine devam eden Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi çeşitli bölümlerinden dördüncü sınıf öğrencileri ile aynı yıl pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 20 ile 29 arasında değişmekte olup 243’ü (%66.2) kız (Yaş ortalaması= 23.9 SD=2.1) ve 124’ü (%33.8) (Yaş ortalaması =23.7 SD= 2.1) erkek olmak üzere toplam 367 (Genel yaş ortalaması= 23.8 SD=2.1) öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği (RİÖYÖ): Riggio, Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heur (2011) tarafından geliştirilen ölçek, romantik ilişkilerdeki istekleri karşılama kapasitene yönelik bireylerin eş/sevgili olarak yeteneklerine ilişkin inançlarını ölçmektedir. Orijinal ölçek çalışması, California State Üniversitesi’nde lisans eğitimine devam eden, yaş ortalaması 23,5 olan, 595’i kız, 179’u erkek olmak üzere toplam 775 öğrenci

ile yapılmıştır. RİÖYÖ toplam 12 maddeden oluşan ve maddeleri 1 (kesinlikle katılmıyorum), 5 (Ne katılıyorum ne katılmıyorum), 9 (tamamen katılıyorum) arasında puanlanan likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin 2 faktör yapısı bulunmaktadır. Faktör 1, olumsuz olarak yazılmış olup bir eş/sevgili olarak kişinin yeteneklerini ve kişisel güçlüklerini içeren yargılardan oluşmaktadır. Faktör 2 ise olumlu olarak yazılmış ilişkilerdeki görevlerini yerine getirme sürekliliğini içermektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar romantik ilişkilerde öz yeterliğin yüksek düzeyde olduğunu işaret etmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçek maddelerinin faktör yükleri sırasıyla; 1. madde için .709, 2. madde için .874, 3. madde için .560, 4. madde için .731, 5. madde için .811, 6. madde için .708, 7. madde için .688, 8. madde için .768, 9. madde için .747, 10. madde için .730, 11. madde için .753, 12. madde için .816 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach alfa katsayısı ise hesaplanmış ve bu katsayı .89 olarak belirlenmiştir.

Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ): Ölçek ilk kez Almanca olarak Shwarzer ve Jerusalem (1979) tarafından geliştirilmiştir. Aynı araştırmacılar tarafından 1993 yılında ölçeğin İngilizce versiyonu geliştirilmiş; daha sonra farklı araştırmacılar tarafından 26 dile çevrilmiş ve uyarlanmıştır. Algılanan öz yeterlikle ilgili genel bir değerlendirme için ölçek 10 madde olarak tasarlanmıştır. Ayrıca 23 ülkede yapılan araştırmalar ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı değerlerinin .76 ile .90 arasında değiştiği göstermektedir. Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında yapılmış olan faktör analizi sonucunda ölçeğin tek boyutlu olduğu belirlenmiştir. Türkçeye Aypay (2010) tarafından uyarlanmış ve ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .79 olarak hesaplanmıştır.

İşlem

Öncelikli olarak ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışmasının yapılması için ölçeği geliştiren araştırmacılardan izin istenmiştir. Daha sonra ölçek, araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çeviriler hem ana diline hem de İngilizceye hâkim olan Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanından en az doktora derecesine sahip dört öğretim üyesi tarafından tekrar incelenmiştir. Alınan geribildirimler doğrultusunda ölçeğin 2.(deneme kelimesi, çabalama kelimesi ile değiştirilmiştir.) ve 6. (baş çıkabiliyorum yerine, üstesinden gelme yeteneğime güveniyorum) maddelerinde yer alan kelimelerden iki tanesi yeniden düzenlenmiştir. Daha sonra ölçek tekrar değerlendirilmek üzere, bu öğretim üyelerine yeniden gönderilmiştir. Öğretim üyelerinin, ölçekle ilgili son değerlendirmeleri ve maddelerle ilgili uyum göz önüne alınarak ölçeğe son şekil verilmiştir. Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği'nin dil geçerliğini tespit etmek amacıyla Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İngilizce öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi olan 65 kişilik bir gruba ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formu ve orijinal formu 3 hafta arayla uygulanmıştır. Diğer yandan, ölçeğin güvenirliliği test-tekrar güvenirliliğini araştırmak için ölçek 140 kişi olan diğer bir gruba iki hafta arayla tekrar uygulanmıştır.

Öğrencilerin ölçekleri yanıtlamaları yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Uygulama araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerlik analizlerinin yapılması amacıyla ölçeklerden elde edilen veriler, SPSS 23.0 programına aktarılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla da Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA analizinin yapılmasında AMOS 22 paket programından yararlanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizini yapmak amacıyla öncelikle ölçeğin toplam puanının ve alt boyutlarının Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alfa katsayısının hesaplanmasında SPSS 23.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin analizlerden önce bazı betimsel istatistikler hesaplanmış ve Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.

Boyutlar					Çarpıklık		Basıklık	
	n	$\bar{X}$	S _x	S _x ²	Katsayı	Se	Katsayı	Se
Romantik İlişkilerde Olumlu Öz Yeterlik	367	29.6	1.03	1.06	-0.9	.13	-0.7	.13
Romantik İlişkilerde Olumsuz Öz Yeterlik	367	9.07	0.34	0.12	-1.3	.25	0.6	.25
Romantik İlişkilerde Toplam Öz Yeterlik	367	67.8	0.69	0.48	-1.5	.25	0.7	.25

Tablo 1 incelendiğinde, ölçeğin alt boyutlarından biri olan Romantik İlişkilerde Olumlu Öz Yeterlik puan ortalamasının 29.06, diğer alt boyutu olan Romantik İlişkilerde Olumsuz Öz Yeterlik puan ortalamasının 9.07, toplam ölçek puan ortalamasının ise 67.8 olduğu görülmektedir. Çarpıklık katsayılarının 0.9 ve -1.5 olduğu, basıklık katsayılarının ise 0.7 ve 0.6 olduğu görülmektedir. Tabachnic ve Fidell'e (2015, s. 78-82) göre çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 1.5 olarak çıkması verilerin normal dağıldığını işaret etmektedir. Elde edilen değerler incelendiğinde verilerin normal dağılım varsayımını karşıladığı düşünülmektedir.

Dil Geçerliği

Araştırmada Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği'nin dil geçerliğini tespit etmek amacıyla Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İngilizce öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi olan 65 kişilik bir gruba ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formu ve orijinal formu üç hafta aryla uygulanmıştır. İki uygulama neticesinde elde edilen korelasyon katsayısı 0.85'tür ($p<0.05$). Bu sonuç ölçeğin uyarlanmış formu ile orijinal formunun aynı yapıyı ölçtüğünü düşünölmektedir.

Yapı Geçerliği

Riggio, Weiser, Valenzuela, Lui, Montes ve Heur (2011) tarafından geliştirilen orijinal ölçek iki boyutludur. Mevcut çalışmanın amaçlarından biri, iki boyutlu olan orijinal yapının Türkçe formu için yapı geçerliğini sınamaktır. Bu amaçla AMOS 22 programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmış ve orijinal iki boyutlu yapı test edilmiştir. Ölçeğin iki boyutlu yapısına ilişkin model veri uyumunu gösteren indeksler Tablo 2'de verildiği gibidir.

Tablo 2. Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler

χ^2	df	χ^2/df	NFI	CFI	IFI	AGFI	GFI	RMSEA
152,6473.6	53	2.8	0.97	0.98	0.98	0.91	0.94	0.07

Tablo 2'te verilen uyum indekslerinden ki-kare (χ^2/df) 2 ve 4 arasında bulunmasını ise modelin kabul edilebilir uyum gösterdiği (Haigh, Moore, Kashdan, ve Fresco, 2011) şeklinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, RİÖYÖ'nin iki boyutlu yapısına ilişkin hesaplanan ki-kare değeri ($\chi^2/sd=2.8$, $p<0.05$), modelin iyi uyum gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan, uyum indekslerinden NFI'nın, CFI'nın, IFI'nın, AGFI'nın ve GFI'nın 0.90'dan büyük ya da eşit olması da iyi uyum düzeyinde olduğunu göstermektedir. RMSEA indekslerinin de 0.05'ten küçük veya eşit olması iyi uyuma, 0.05 ile 0.10 arasında bulunması ise kabul edilebilir uyuma (Haigh, Moore, Kashdan, ve Fresco, 2011; Hu ve Bentler, 1999; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003) işaret etmektedir. Bu bilgiler çerçevesinde, RİÖYÖ'nin iki boyutlu yapısına ilişkin hesaplanan NFI(0.97), CFI(0.98), IFI(0.98), AGFI(0.94), GFI(.0.91) indekslerine göre modelin iyi, diğer yandan, RMSEA (0.07) indekslerine göre ise kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği ifade edilebilir. RİÖÖ'nin geçerlik çalışması kapsamında uygulanan doğrulayıcı faktör analizine ilişkin diyagram Şekil 1'de sunulmuştur.

Benzer Ölçekler Geçerliliği

Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği'nin orijinal ölçek geliştirme çalışmasında Sherer, Maddux, Mercandante, Prentice-Dunn, Jacobs ve Rogers, (1982) tarafından geliştirilen "Genel Öz Yeterlik Ölçeği" ile benzer ölçekler geçerliliği ile araştırılmış. İki ölçeğin toplam puanları arasındaki korelasyon katsayısı 0.46 ($p<0.05$) olarak belirlenmiş fakat alt ölçek puanları arasındaki korelasyon incelenmemiştir (Riggio ve diğ., 2011). Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği'nin uyarlama çalışması yapılan bu araştırmada, ölçeğin benzer ölçek geçerliliğini incelemek amacıyla Shwarzer ve Jerusalem (1979) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlama çalışması Aypay (2010) tarafından yapılmış olan "Genel Özyeterlik Ölçeği" ölçüt alınmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyon katsayıları incelendiğinde, Genel Özyeterlik Ölçeği'nin Romantik İlişkilerde Olumsuz Öz Yeterlik ile 0.58 ($p<0.05$), Olumlu Öz Yeterlik ile 0.70 ($p<0.05$), Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik toplam ölçek puanı ile ise 0.68 düzeyinde ilişki bulunmuştur.

Romantik İlişkilerde Özyeterlik Ölçeği'nin Güvenirliği

Mevcut çalışmada RİÖYÖ'nin güvenirliliğine, Test-tekrar ve Cronbach alfa iç-tutarlılık kestirme yöntemleriyle bakılmıştır. Bu amaçla, ölçek 140 kişilik bir gruba gerekli koşullar sağlanarak iki hafta arayla uygulanmış ve test-tekrar güvenirlilik katsayısı 0.88 ($p<0.05$) olarak belirlenmiştir. Farklı zamanlarda yapılan ölçüm sonuçları arasındaki bu benzerliğin, ölçeğin tutarlı ve güvenilir bir araç olduğu düşünülmektedir. Ölçeğin, 367 kişi ile iç-tutarlılık kestirme yöntemine göre hesaplanan Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı Romantik İlişkilerde Olumlu Öz Yeterlik alt boyutu için 0.91, Romantik İlişkilerde Olumsuz Öz Yeterlik faktörü için 0.96 ve toplam ölçek için 0.90 olarak hesaplanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı, Riggio, Weiser, Valenzuela, Lui, Montes, Heuer (2011) tarafından geliştirilen "Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeği"nin (RİÖYÖ) Türk kültürüne uyarlayarak, geçerlik ve güvenirlilik çalışmasını yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda RİÖYÖ'nin geçerliliği; yapı geçerliliği, dil geçerliliği ve benzer ölçekler geçerliliği çalışmalarıyla incelenmiştir. Ölçeğin güvenirliliği ise iç tutarlılık ve test tekrar test güvenirlilik katsayılarıyla hesaplanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliği ile ilgili kanıt elde etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda kabul edilebilir düzeylerde model-veri uyum indeksleri belirlenmiştir. Bununla birlikte yapılan DFA ile Ölçeğin iki faktörlü orijinal yapısı, Türk üniversite öğrencilerinde doğrulanmıştır. Ölçeğin ilgili dil geçerliliği incelemek amacıyla, 65 kişilik İngilizce öğretmenliği 4. Sınıf öğrencilerine ölçeğin Türkçe formu verilmiş, 3 hafta sonra yine aynı gruba ölçeğin İngilizce formu verilmiştir. Yapılan bu iki uygulama sonucunda korelasyon katsayısı 0.85 olarak belirlenmiştir. Bu durum ölçeğin uyarlanmış formu ile orijinal formunun aynı yapıyı ölçtüğü düşünülmektedir. Aynı zamanda, "Genel Öz

Yeterlik Ölçeği" ölçüt alınarak benzer ölçekler geçerlik çalışması yapılmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyon katsayıları incelendiğinde, Genel Özyeterlik Ölçeği'nin Romantik İlişkilerde Olumsuz Öz Yeterlik ile 0.58 ($p<0.05$), Olumlu Öz Yeterlik ile 0.70 ($p<0.05$), Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik toplam ölçek puanı ile ise 0.68 düzeyinde ilişki bulunmuştur. Bu durum Genel Öz Yeterlik Ölçeği ile Romantik İlişkilerde Olumsuz Öz Yeterlik arasındaki ilişkinin düşük düzeyde olduğunu, diğer yandan Genel Öz Yeterlik Ölçeği ile Romantik İlişkilerde Olumlu Öz Yeterlik ve Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik toplam ölçek puanları arasındaki ilişkilerin ise yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

Toplam 12 maddeden oluşan RİÖYÖ'nin iç tutarlık katsayısı 0.90 olarak hesaplanmıştır. Olumlu öz yeterlik alt ölçeği için iç tutarlık katsayısı 0.91, olumsuz öz yeterlik alt ölçeği için ise iç tutarlık katsayısı 0.96 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu değer ölçeğin iç tutarlılığının yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir (Seçer, 2015, s.30). Bununla birlikte test tekrar test çalışmasından elde edilen 0.88 korelasyon katsayısının ise ölçeğin güvenilir olduğunun bir başka göstergesi olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada RİÖYÖ'nin bazı psikometrik özellikleri araştırılmış ve elde edilen bulgular ölçeğin kullanılabilir olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte bu çalışmanın bazı sınırlılıkları vardır. Çalışma grubu, bekar üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Romantik İlişkilerde Öz Yeterlik Ölçeğiyle ilgili daha fazla bilgi elde etmek için yaşa, cinsiyete, evli çiftlere ve boşanmış bireylere göre farklılık gösteren örneklerle araştırması önerilmektedir. Gelecekteki araştırmalar, romantik ilişkilerde öz-yeterlik inançları ile eş/sevgilisinin tanımladığı davranışlar ve doğrudan gözlenen etkileşimler arasındaki ilişkileri araştırılabilir. Öz-yeterlik kavramı, bireylerin bir eş/sevgili olarak pozitif ilişkiler kurabilmeye ilgili yargılarına, ilişki beklentilerine ve zorluklarla başa çıkabilme yeteneklerine ilişkin davranışlar olarak kabul edebilmektedir (Snyder, Tanke ve Berscheid, 1977). RİÖYÖ'nin özellikle olumsuz ya da yıkıcı ilişki davranışlarla ilgili olan bilişsel yapıların ve şemalarla birlikte değerlendirilmesinde faydalı olabilir. Ayrıca, romantik ilişkilerde öz yeterlik inançlarının sosyal öz yeterlik, sosyal çekicilik, benlik saygısı gibi kavramlarla ilişkisinin incelenmesi önerilebilir. Bununla birlikte, romantik ilişkilerde öz yeterlik inançlarının gelişiminde aile ilişkilerinin önemli bir rolünün olmasından (Cui ve diğ.,2008) dolayı, bireylerin köken aileleri ile ilişkileri özellikle de evlilik çatışmaları ve boşanmış anne babaya sahip olan bireyler ve bağlanma stilleri üzerinde araştırmalar yapılması önerilebilir.

Kaynakça / Reference

- Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 8, 191-215. doi:10.1037/0033-295X.84.2.191.

- Bandura, A. (1994). "Self-Efficacy", In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of Human Behavior*, 4, 71–81, New York: Academic Press.
- Cui, M., Fincham, F.D. ve Pasley, B.K. (2008). Young adult romantic relationships: The role of parents' marital problems and relationship efficacy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1226–1235. doi:10.1177/0146167208319693.
- Fincham, F. D., Harold, G. T. ve Gano-Phillips, S. (2000). The longitudinal association between attributions and marital satisfaction: Direction of effects and role of efficacy expectations. *Journal of Family Psychology*, 14, 267–285.
- Haigh, E. A. P., Moore, M. T., Kashdan, T. B. ve Fresco, D. M. (2011). Examination of the factor structure and concurrent validity of the Langer Mindfulness/Mindlessness Scale. *Assessment*, 18(1), 11-26.
- Hu, L. ve Bentler, P.M (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Lopez, F.G., Morúa, W. ve Rice, K.G. (2007). Factor structure, stability, and predictive validity of college students' relationship self-efficacy beliefs. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 40, 80–96.
- Riggio, H.R., Weiser, D.A., Valenzuela, A.M., Lui, P.P., Montes, R. ve Heuer, J. (2013). Self efficacy in romantic relationships: Prediction of relationship attitudes and outcomes. *The Journal of Social Psychology*, 153, 629–650. doi:10.1080/00224545.2013.801826.
- Riggio, H.R., Weiser, D., Valenzuela, A., Lui, P., Montes, R. ve Heuer, J. (2011). Initial validation of a measure of self efficacy in romantic relationships. *Personality and Individual Differences*, 51, 601–606. doi:10.1016/j.paid.2011.05.026.
- Schermelleh-Engel, K ve Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significant descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Research Online*, 8(2), 23-74.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci. SPSS ve Lisrel uygulamaları*. (s.3). Ankara: Anı Yayıncılık
- Sherer, M., Maddux, J. E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B. ve Rogers, R.W. (1982). The self-efficacy scale: Construction and validation. *Psychological Reports*, 51, 663–671. doi: 10.2466/pr0.1982.51.2.663
- Tabachnick, B. G ve Fidell, L.S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı* (Baloğlu, M. Çev.Ed.) (s.78-82). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tong, Y. ve Shanggui, S. (2004). A Study on general self-efficacy and subjective well-being of low ses college students in a Chinese university. *College Students Journal*, 38(4), 637-642.
- Weiser, D. ve Weigel, D., J. (2016). Self-efficacy in romantic relationships: direct and indirect effects on relationship maintenance and satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 89, 152-156. doi: 10.1016/j.paid.2015.10.013

